

Feedback
conceptvisie
KUNST & CULTUUR

KunstEnCultuur

curriculum.nu

VANDAAG WERKEN AAN HET ONDERWIJS VAN MORGEN

Reactieformulier Curriculum.nu visie

Negen ontwikkelteams, leraren en schoolleiders werken aan de actualisatie van het curriculum voor alle leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs. Dit doen zij niet alleen, zij gaan in gesprek en vragen feedback op tussenproducten aan o.a leerlingen, ouders, (ontwikkel)scholen, leraren, schoolleiders, schoolbestuurders, vakverenigingen, lerarenopleiders, vervolgonderwijs, voorschoolse educatie, maatschappelijke organisaties, de wetenschap, en het bedrijfsleven. De ontwikkelteams werken het komend jaar in vier ontwikkelsessies en verzamelen tussen deze sessies hun feedback op tussenproducten. Uw feedback is van belang voor het ontwikkelteam om tussenproducten te verrijken.

Ontwikkelteam Kunst & Cultuur heeft de eerste ontwikkelsessie achter de rug (14-16 maart) en heeft daarin een conceptvisie opgesteld voor het leergebied. Voorliggend formulier is bestemd voor het meegeven van feedback op deze conceptvisie namens een groep of vanuit een bijeenkomst. Het ontwikkelteam heeft een aantal vragen geformuleerd en stelt uw reactie zeer op prijs.

De consultatievragen hebben als doel de conceptvisie completer te maken, aan te scherpen en te verhelderen.

Vult u de antwoorden op de vragen in die relevant zijn voor u of uw organisatie. Gelieve per vraag de antwoorden beknopt te formuleren. Onderaan kunt u eventuele overige opmerkingen toevoegen. Anonieme reacties worden niet gebruikt.¹ Het staat u vrij om voor meerdere leergebieden feedback te geven en een formulier in te sturen.

U kunt dit reactieformulier mailen naar: **consultatie@curriculum.nu**

Dit kunt u doen tot en met woensdag 25 april 9.00 uur.

¹Zie ook regels voor reactie op www.curriculum.nu

ALGEMENE GEGEVENS

We vragen u om de algemene gegevens hieronder zo goed mogelijk in te vullen. Deze gegevens hebben de ontwikkelteams nodig om een goed beeld te krijgen van wie ze de feedback krijgen.

Contactgegevens indiener

Naam -

e-mail* -

Telefoonnummer* -

**Uw reactie op de vragen wordt openbaar gemaakt, contactgegevens worden niet openbaar gemaakt*

Naam organisatie/ groep/ bijeenkomst

VNK-e (Vereniging Nederlandse Kunsthistorici, sectie educatie)

Ik reageer namens de organisatie n.v.t.

Bijeenkomst(en) plaatsgevonden op/ reacties verzameld op (datum):

Aantal personen deelgenomen aan het tot stand komen van de reactie: 10 personen

Aantal en achtergrond van de deelgenomen personen aan de reactie

☐	leerlingen	☐	pedagogisch medewerkers /
leraren uit het aansluitend onderwijs:
☐	ouders	☐	peuterspeelzalen/ kinderdagverblijf
☐	po-leraren	☐	MBO
☒	vo-leraren	☐	HBO
☒	wetenschappers /
experts	☒	WO
☒	lerarenopleiders	☐	Anders, nl.:

REFLECTIE OP TUSSENPRODUCTEN.

Probeer uw antwoord zo beknopt mogelijk te verwoorden en te voorzien van argumentatie. (max 200 woorden)

Beschrijf de conceptvisie in voldoende mate de relevantie van ons leergebied voor de ontwikkeling van de leerling? Wat ontbreekt?

De visie is te algemeen van aard, wat niet wenselijk is als leidraad voor een nieuw te ontwikkelen curriculum. Bovendien is de kunstpraktijk (het maken van kunst/leren door kunst) centraal gesteld. Het perspectief van de kunsttheorie (het leren over kunst) ontbreekt. Beide perspectieven dienen in balans te zijn. Wat ontbreekt? 1) essentiële kennis en vaardigheden in de kunsttheorie worden niet benoemd: nodig voor het leren over kunst (naast het leren door kunst), en benodigd voor kwalificatie m.b.t. kunsttheorie opleidingen. Onderzoeksvaardigheden en de rol van kennis in het creatief en kritisch denken ontbreken. 2) De ijkpunten voor de doorlopende leerlijn worden niet aangegeven, dat zijn: CKV-nieuw en kunst (beeldend, dans, drama, muziek)/ kunst algemeen als

Wordt er in de conceptvisie op het leergebied naar uw mening voldoende aandacht besteed aan de trends en ontwikkelingen in het leergebied Kunst en Cultuur? Wat mist u?

Digitalisering en de steeds meer overheersende rol van technologie worden hier gemist als maatschappelijke ontwikkelingen. De rol van kennis over deze en genoemde ontwikkelingen en over kunst, juist benodigd voor creativiteit en innovatie en een kritische houding, zien wij graag toegevoegd. Bij de vakinhoudelijke ontwikkelingen wordt uitsluitend vanuit een kunstpraktijk-perspectief geredeneerd, niet ook vanuit een kunsttheoretisch perspectief: interdisciplinariteit en transculturaliteit (ook niet-westerse kunst; en de hedendaagse hybriditeit in de kunst) ontbreken als vakinhoudelijke ontwikkelingen, en daarmee ook de kennis die daarvoor nodig is om je daar kritisch tot te verhouden. Overigens worden bij genoemde ontwikkelingen met

Verwoordt de conceptvisie in voldoende mate de bijdrage van het leergebied Kunst en Cultuur aan de ontwikkeling van de leerling op het niveau van drie hoofddoelen van het onderwijs (persoonlijke vorming, maatschappelijke vorming, kwalificatie)? Hoe staat u tegenover deze uitwerking? Ontbreken er elementen die u graag toegevoegd ziet?

CKV nieuw ontbreekt voor de persoonlijke (culturele) vorming. Hier wordt uitgegaan van het inzetten van hoofd, hart en handen voor een evenwichtige ontwikkeling, maar centraal staan de handen: het maken van kunst. Waar blijft hier het leren over kunst, het hoofd (de ogen/zintuigen)? Voor een goed hart zijn zowel handen, als hoofd (hersenen, ogen/oren) nodig. Inzake de maatschappelijke vorming ontbreekt de algemene kennis over kunst en cultuur als onderdeel van een brede algemene vorming. Ook kritisch reflecteren op kunst en media als onderdeel van de maatschappij wordt hier niet gemist. Bij de kwalificatie zien we graag de kunstvakken als examenvakken toegevoegd: kunst (beeldend, dans, drama, muziek) en kunst algemeen als

In hoeverre onderschrijft u de eerste ideeën over samenhang (binnen en tussen leergebieden) en doorlopende leerlijnen?

Deze samenhang is niet helder. Een doorlopende leerlijn zou vanuit PO naar examenvakken CKV en kunst algemeen en kg/kb in VO moeten leiden, maar hoe dit in figuur 3 gerepresenteerd wordt, is onhelder (zie meer bij de vraag over figuur 3). Culturele context (figuur 1) en artistiek creatief vermogen (figuur 2) worden niet verbonden aan figuur 3, waarbij de samenhang onduidelijk blijft. Het artistieke creatief vermogen in als verbindende schakel is uitsluitend gericht op het leren door kunst (vanuit het hbo/kunstpraktijk perspectief). Creatieve vermogens en kennis over kunst ontwikkelen door het leren over kunst ontbreken (vanuit het hbo/wo kunsttheorie perspectief). Culturele context en artistieke creativiteit vergen praktische én theoretische kennis over kunst.

REFLECTIE OP TUSSENPRODUCTEN.

Probeer uw antwoord zo beknopt mogelijk te verwoorden en te voorzien van argumentatie. (max 200 woorden)

De brede vaardigheden komen bij meerdere vak- en leergebieden terug en worden daar geïntegreerd. Hoe ziet u de samenhang tussen de kennis en vaardigheden in het leergebied Kunst en Cultuur en de brede vaardigheden?

Bij de brede vaardigheden zijn een aantal cruciale vaardigheden niet uitgewerkt/vermeld: a) bij creatief denken: het ontwikkelen van creatief denken door kunstbeschouwing en kunsttheoretische kennis; b) bij Probleemoplossend denken en praktisch handelen mist het probleem vindend denken (problem finding) wat kenmerkend is voor artistieke creativiteit ; c) bij probleemoplossend denken ontbreekt hier de rol van onderzoeken bij CKV en kunst algemeen; d) bij kritisch denken - de rol van kennis over kunst ontbreekt hierbij (het perspectief is uitsluitend gericht op de kunstpraktijk en niet op de kunsttheorie), daarnaast worden kunst analysevaardigheden hier onvoldoende expliciet benoemd; e) ook onderzoeksvaardigheden in het

Welk (inhoudelijk) advies of welke suggesties voor verbetering wilt u meegeven aan het ontwikkelteam voor de ontwikkeling van een visie op het leergebied Kunst en Cultuur?

Neem CKV nieuw en examenvak kunst/kunst algemeen als ijkpunten voor de doorlopende leerlijn. CKV nieuw is net gestart en ziet er veelbelovend uit met de nieuwe methodiek gericht op meemaken, onderzoeken en reflecteren. Kunst algemeen en kg/kb zijn bewezen waarden en gevestigde examenvakken, wat ook statuur aan het vak geeft. Neem het perspectief van de kunsttheorie mee voor de ontwikkeling van de leerling naast het perspectief van de kunstpraktijk (en niet uitsluitend het perspectief van de kunstpraktijk) voor de ontwikkeling van de leerling. Het gaat bij de kunstvakken en CKV enerzijds over leren over kunst en anderzijds over het leren door kunst.

Is de conceptvisie voor het leergebied Kunst en Cultuur herkenbaar voor alle onderwijssectoren (PO/S(B)O naar VO/VSO)?

Een conceptvisie voor al deze uiteenlopende gebieden is niet reëel: daardoor is deze conceptvisie te algemeen van aard en onwerkbaar als uitgangspunt het ontwikkelen van bouwstenen voor het nieuwe curriculum. Daarnaast kan het onmogelijk recht doen aan de diversiteit van de verschillende onderwijssoorten, van regulier tot speciaal onderwijs, van VMBO tot VWO. Hoe deze visie dit denkt af te dekken is te abstract en roept te veel vragen op, en stelt daarmee betrokkenheid en steun uit het veld in het geding.

Herkent u in de conceptvisie in voldoende mate uw vakgebied?

Nee. Het vakgebied van kunstgeschiedenis/kunst algemeen en CKV ontbreekt volledig. Het perspectief is uitsluitend gericht op de rol van de kunstpraktijk en niet van de kunsttheorie en daarnaast ontbreekt het belang van kennis voor kunst/kunsttheorie/creativiteit/kwalificatie. Het gaat over leren over kunst en leren door kunst, deze balans tussen kunsttheorie en kunstpraktijk moet expliciet benoemd, uitgewerkt en geborgd worden.

Reactieformulier tussenproduct Curriculum.nu

U kunt antwoorden geven op de vragen die voor u of uw organisatie van toepassing zijn.

In de conceptvisie staan drie figuren. De onderstaande vragen gaan over deze drie figuren.

Figuur 1 schetst de kern van het leergebied. Uitgaande van de definitie van cultuur krijgen leerlingen te maken met een ervaring in een culturele context. In welke mate is het hier voorgestelde model met de begrippen bruikbaar voor zowel de theorie als de praktijk in het leergebied Kunst en Cultuur? Wat heeft aandacht nodig?

In figuur 1 en 2 lijkt de culturele context volledig verschillend: in figuur 1 een situatie waarin leerlingen in aanraking komen met kunst en cultuur, en in figuur 2 authentieke kunst en het domein van professionele kunst. De culturele context van figuur 1 is erg algemeen, eigenlijk kan dit van alles zijn. Kunst is ingebed in een culturele context en ontleent hier mede betekenis aan door een cultuurhistorisch/kunsttheoretisch perspectief, zoals bijvoorbeeld in kunst algemeen. Dit vergt kennis van kunstgeschiedenis, culturele contexten en kunsttheoretische vaardigheden. Reflecteren op culturele context vergt praktische en theoretische kennis over kunst en kunstanalyse vaardigheden. Door een beter begrip van kunst (door theorie) begrijpt de leerling

Figuur 2 legt de verbinding tussen het artistiek creatief vermogen en verschillende media of toepassingen. Wat vindt u van dit figuur, de toelichting hierop, de explicitering van 'artistiek creatief vermogen' en welke suggesties heeft u ter verbetering van de inhoud of het figuur?

Het artistieke creatief vermogen als verbindende schakel in figuur 2 is uitsluitend gericht op het leren door kunst (kunstpraktijk/hbo perspectief). Creatieve vermogens en kennis over kunst ontwikkelen door het leren over kunst ontbreken hier en zien wij hier graag toegevoegd (vanuit het hbo/wo kunsttheorie perspectief). Artistieke creativiteit vergt zowel praktische als theoretische kennis over kunst. Artistieke creatieve processen kun je ook in belangrijke mate leren begrijpen en doorgronden door kunst analyseren. Bovendien is creativiteit in dezen in belangrijke mate gebaseerd op kennis van kunst en kunsttheorie. De genoemde media, bedoeld om een interactie aan te gaan met de wereld om de leerling heen (de culturele context?), zijn uitgegaan van de

Figuur 3 besteedt aandacht aan de doorlopende leerlijn van PO/S(B)O naar VO/VSO in het leergebied Kunst en Cultuur. Wat zijn de accenten die u zou willen leggen, wat is uw visie hierop?

Een doorlopende leerlijn zou vanuit PO naar examenvakken CKV en kunst algemeen in VO moeten leiden, maar hoe dit in figuur 3 gerepresenteerd wordt, is onhelder. Culturele context (figuur 1) en artistiek creatief vermogen (figuur 2) worden niet verbonden aan figuur 3. Het model is te algemeen en onwerkbaar als uitgangspunt voor bouwstenen voor het nieuwe curriculum. Details en de verschillende individuele kunstvakken ontbreken, terwijl er juist behoefte is aan een overzichtelijke doorlopende leerlijn waarin alle overkoepelende vaardigheden en kennis in kaart gebracht kunnen worden, en hoe ze elkaar vanuit iedere laag funderen en kwalificeren vanuit po, onderbouw vo en bovenbouw vo naar vervolgonderwijs op MBO/HBO/WO. Onduidelijk is de

Overige punten

Als u naast de antwoorden hierboven aan het ontwikkelteam nog andere aandachtspunten heeft, kunt u dat hieronder invullen. Onderwerpen die geen betrekking hebben op de inhoud van de tussenproducten en/of de consultatievragen van het ontwikkelteam, worden verzameld en gedeeld.

De conceptvisie ontbeert een goede en geborgde balans tussen het leren door kunst (de kunstpraktijk) en het leren over kunst (de kunsttheorie). Het laatste is zeer karig en niet expliciet uitgewerkt. Het visiedocument leest dan ook als een visie met de kunstpraktijk als uitgangspunt. Het perspectief vanuit de kunsttheorie en de kwalificatie van de kunstvakken/ckv in het funderend onderwijs, voor universitaire kunst en cultuuropleidingen lijkt hier volkomen genegeerd. Dit kan natuurlijk niet zo zijn bedoeld. In een volgende conceptvisie zien wij dan ook graag een expliciete uitwerking terug over kunstonderwijs door praktijk én theorie. Een van de speerpunten van de opdracht is het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn. Momenteel is dit nog te abstract. Er is juist behoefte aan een overzichtelijke doorlopende leerlijn waarin alle overkoepelende vaardigheden en kennis in kaart gebracht kunnen worden, en hoe ze elkaar funderen en kwalificeren vanuit po, onderbouw vo en bovenbouw vo naar vervolgonderwijs op MBO/HBO/WO. Voor het ontwikkelen van een goede leerlijn in het leergebied Kunst & Cultuur stellen wij het volgende voor:

1. Handhaven van CKV-nieuw in huidige opzet en kunst algemeen als centraal-examenvak voor de kunsttheorie (en eventueel oude stijl examenvakken): dit zijn de ijkpunten voor de doorlopende leerlijn. Deze vakken voldoen aan de eisen van kwalificatie voor vervolgonderwijs (MBO, HBO en WO) en socialisatie (burgerschapsvorming).
2. Leren over en door kunst moeten in kerndoelen PO en onderbouw VO (en VMBO) nader geëxpliciteerd worden met het oog op doorstroom naar bovenbouw havo/vwo kunstvakken en CKV, en wel vanuit de perspectieven van kunstpraktijk én kunsttheorie. Leren over en door kunst is namelijk affectief, sensomotorisch, cognitief, creatief, metacognitief en sociaal van aard.
3. Expliciteren kerndoelen onderbouw VO m.b.t. kennis van kunsttheorie (canon westerse cultuurgeschiedenis, eventueel ook niet westerse cultuurgeschiedenis, en kunstanalysevaardigheden)
4. Expliciteren kerndoelen onderbouw VO m.b.t. doorlopende leerlijn naar CKV nieuw.
5. Begrippen voor kunst analyseren voor VMBO expliciteren.

Momenteel is eigenlijk de grote vraag wat in deze te algemene conceptvisie de "winst" is die dit project en deze ontwikkelingen zouden moeten gaan opleveren voor het onderwijs en haar leerlingen.